

OBSAH

(Římské číslice v závorkách odkazují k původnímu uspořádání kapitol v Gramscüho rukopisných sešitech.)

I. MODERNÍ VLADAŘ

Moderní vladař

	7
Poznámky o Machiavelliho politice (S. XXX)	7
Věda o politice (S. XXX)	12
Politika jako autonomní věda (1. část: S. XXX; 2. část: S. XXX; 3. část: S. XXVIII; 4. část: S. XXX)	14
Základy politiky (S. II) [5]	20
Politická strana (1. část: S. XXX; 2. část: S. IV; 3. část: S. XXX; 4. část: S. I; 5. část: S. I)	23
Průmyslníci a agrárníci (1. část: S. II [5]; 2. část: S. II [5])	29
Některé teoretické a praktické aspekty „ekonomismu“ (1. část: S. XXX; 2. část: S. XXX)	31
Předvídaní a perspektiva (1. část: S. XXX; 2. část: S. II [5]; 3. část: S. XXX)	39
Rozbory situací. Poměry sil (1. část: S. XXX; 2. část: S. XXX)	42
Úvahy o některých aspektech struktury politických stran v období organických krizí (S. XXX)	51
Césarismus (1. část: S. XXX; 2. část: S. I)	58
Politický boj a válka (1. část: S. XVI; 2. část: S. XVI; 3. část: S. XXX; 4. část: S. VII)	62
Pojem pasívní revoluce (1. část: S. II [5]; 2. část: S. II [5]; 3. část: S. II [5]; 4. část: S. II [5])	69
O byrokracii (S. XXX)	74
Věta o stálých poměrech (S. XXX)	77
Sociologie a politická věda (S. II [5])	78
Počet a kvalita v zastupitelských režimech (1. část: S. XXX; 2. část: S. XXVIII)	80
Otázka kolektivního člověka neboli otázka „sociálního konformismu“ (S. XXX)	82
Hospodářsko-korporativní fáze státu (S. VIII)	83
Hegemonie (občanská společnost) a rozdělení moci (S. VIII)	85
Pojetí práva (S. XXX)	86
Politika a ústavní právo (S. IX)	87

Roberto Michels a politické strany (S. XXIV)	93
Poznámky o francouzském národním životě (S. XXX)	99
Krise ve Francii (1. část: S. XXX; 2. část: S. XXX)	102
Různé poznámky	112
Internacionalismus a národní politika (S. I)	112
Interpretace „Vladaře“ (S. I)	113
Machiavelliho „obojakost“ a „bezelstnost“ (1. část: S. XXX; 2. část: S. IV; 3. část: S. IV bis; 4. část: S. VIII; 5. část: S. VIII)	115
Teorie a praxe (S. I)	120
Machiavelli a Emanuele Filiberto (1. část: S. IX; 2. část: S. XXIV)	121
Stát (1. část: S. I; 2. část: S. XX; 3. část: S. VIII; 4. část: S. XXVIII; 5. část: S. XVI; 6. část: S. XXVIII; 7. část: S. VIII; 8. část: S. XXVIII; 9. část: S. XII [22]; 10. část: S. VIII; 11. část: S. XXVIII; 12. část: S. XXVIII)	122
Organizace národních společností (S. VIII)	130
Zvyky a zákony (S. VIII)	131
Kdo je zákonodárcem? (1. část: S. I; 2. část: S. I)	132
Politické umění a vojenské umění (S. XXX)	134
Vládní funkce (1. část: S. II [5]; 2. část: S. II [5])	134
Politická třída (S. XXX)	136
Velká politika a malá politika (1. část: S. XXX; 2. část: S. II [5])	137
Morálka a politika (S. I)	138
Roztržka mezi vedoucími a vedenými (S. XX)	139
Město a venkov (S. XXIV)	140
Historické mýty (S. II [5])	142
Střed (S. I)	143
Síla agrárních stran (S. I)	143
Náboženství, stát, strana (S. IV)	143
Střední třída (S. XII [22])	144
Člověk individuum a člověk masa (S. VII)	145
Psychologie a politika (S. VIII)	147
Politické dějiny a vojenské dějiny (S. XXIV)	148
O vývoji vojenské techniky (1. část: S. XXX; 2. část: S. IV; 3. část: S. XIII)	148
„Rozpory“ historismu a jejich literární výrazy (S. XII [22])	150
Fetišismus (S. II. [22])	152
Machiavellismus a antimachiavellismus (S. XXX)	154
Miscellanea	155
Přirozené právo (S. II [5])	155
Volby (S. II [5])	155
Praktický osud Machiavelliho (S. VIII; S. VIII; S. XXX; S. XXX; S. XXX)	155
Nepřímá moc (S. IV)	156

Hegemonie a demokracie (S. XX VIII)	156
Některé příčiny omylu (S. XX)	156
Boj generací (S. XX)	157
Občanská společnost a politická společnost (S. VII)	157
Sorel a jakobíni (S. IX)	157
Machiavelli a Manzoni (S. IX)	157
Formule Léona Bluma (S. XVI)	158
Americký pragmatismus (S. XVI)	158
Rozdíly (S. IV)	158
Historie a „pokrok“ (S. VIII)	158
Principy metody (S. IV)	158

II. POZNÁMKY O MEZINÁRODNÍ POLITICE 161

Poznámky o mezinárodní politice 163

Pojem velmoci (1. část: S. XXX; 2. část: S. XXX; 3. část: S. XXX; 4. část: S. XXX; 5. část: S. XXX; 6. část: S. VIII)	163
O původu válce (S. XXX)	164
Evropská funkce carismu v XIX. století (1. část: S. VIII; 2. část: S. VIII)	165
Politika a vojenské velení (S. XX IV)	165
Diplomatické dokumenty (S. XX IV)	166
Politika evropského míru (S. XX IV)	166
Vztahy mezi německým středem a Vatikánem (S. XXIV)	167
O Anschlusu (S. XX IV)	167
Staré nepokoje na novém Balkáně (S. XX IV)	167
Ústava anglického impéria (1. část: XX IV; 2. část: S. VIII; 3. část: S. XX IV; 4. část: S. IX)	167
Politická hegemonie v Evropě před světovou válkou (S. XX IV)	170
Světová politika a evropská politika (S. XX IV)	170
Amerika a Evropa (S. XX IV)	170
Anglie a Spojené státy po válce (S. XX IV)	171
Utváření moci Spojených států (S. XX IV)	172
Wilson (1. část: S. XX IV; 2. část: S. XX IV)	173
Ludovico Lucioli; Celní politika Spojených států (S. XX IV)	173
Spojené státy v Karibském moři (S. XX IV)	174
Spojené státy a Střední Amerika (S. XX IV)	174
Dálný východ (S. XX IV)	174
Čína (S. XX IV)	175
Atlantik (Pacifik) (S. XX IV)	176
Vyzbrojení Německa v okamžiku příměří (S. IX)	176

III. POZNÁMKY O NÁRODNÍ VÝZBROJI A O ITALSKÉ POLITICE 177

Poznámky o národní výzbroji a o italské politice 179

Národní ekonomika (S. XIV)	179
O národní ekonomické struktuře (S. X)	179

„Italské hospodářství, finance a peníze na konci r. 1928“ (S. XX IV)	182
O státních rozpočtech (1. část: S. XXIV; 2. část: S. XX IV)	182
Italské obchodní námořnictvo (1. část: S. XX IV; 2. část: S. XX IV)	184
Tendence k těžké tonáži (S. XX IV)	185
Nové a staré konstrukce (S. XX IV)	185
Italská diplomacie. Constantino Nigra a ucciálská smlouva (S. XX)	185
Italská diplomacie před r. 1914 (1. část: S. XX; 2. část: S. IX; 3. část: S. XX)	186
Tittoni (1. část: S. XX IV; 2. část: S. XX)	187
Italská otázka (S. X)	188
Itálie a Jemen v nové arabské politice (S. XX IV)	189
Itálie a Malá Asie (S. XX IV)	190
Itálie a Egypt (S. XX IV)	191
Dnešní Etiopie (1. část: S. XX IV; 2. část: S. XX IV)	192
Roberto Cantalupo, Nová Eritrea	194
Italský nacionalismus (S. XX IV)	195
Politickovojenské vedení války 1914—1918 (1. část: S. IX; 2. část: S. IX; 3. část: S. IX)	195
Caporetto (1. část: S. VIII; 2. část: S. VIII)	197
Důstojníci mimo službu (S. XX IV; S. XX IV)	199
Za racionální a nacionální zásobovací politiku (S. XX IV)	200
1919 (S. XVI)	200

IV. RECENZE A BIBLIOGRAFICKÉ POZNÁMKY 201

Recenze a bibliografické poznámky 203

Zvláštní studie o Machiavellim jako „ekonomovi“ (S. XX VIII)	203
„Rivista d'Italia“ z 15. června 1927... (S. IV bis)	203
Vydání Dopisů... (S. IX)	204
Pasquale Villari, <i>Niccolo Machiavelli e suoi tempi</i> (S. IV bis.)	204
V recenzi Giuseppa Tarozziho... (S. XXX)	204
Gioviano Pontano (S. XX IV)	204
Gino Arias, <i>Il pensiero economico di Niccolo Mechiavelli</i> (S. VIII)	205
Machiavelli a Emanuele Filiberto (S. XX)	205
Ettore Ciccotti (S. XVIII)	205
Corrado Barbagallo (1. část: S. XVIII; 2. část: S. VII)	206
Giuseppe Gallavresi, <i>H. Taine jako historik Francouzské revoluce</i> (S. XX IV)	206
Věda o politice a pozitivisté (S. XX)	207
Funkce intelektuálů (S. IV)	208
G. Gentile a filosofie politiky (S. XXX)	208
Génius v dějinách (S. VIII)	208
O národním citu (S. VIII)	208
Filosofové a francouzská revoluce (S. XX IV)	209
Giuseppe Ferrari, <i>Corso sugli scrittori politici italiani</i> (S. XX IV)	209
Organický centralismus (S. VIII)	209
Italo Chittaro (S. XXX; S. IV)	209
Carlo Flumiani, <i>Společenské skupiny</i> (S. XX)	209
V tady me i městem a venkovem (S. XX VIII)	210
Vittorio Giglio, <i>Italské milice a armády</i> (S. XX IV)	210
O Quintinovi Sellovi (S. XX IV)	210

Dějiny poválečného období (S. IX)	210
Roberto Michels (S. VII)	210
Italská kultura (S. XX)	210
Francie (S. IX)	211
Alfredo Oriani (S. XX IV)	211
R. Garofalo, <i>Zločinnost a amnestie v Itálii (S. XX IV)</i>	211
E. de Cillis, <i>Aspekty a řešení problému zemědělské kolonizace v Tri-polsku (S. XX IV)</i>	211
Gaspere Ambrosini, <i>Postavení Palestiny a zájmy Itálie (S. XX IV)</i>	211
Andrea Torre, <i>Kníže Bülow a německá světová politika (S. XX IV)</i>	211
Stresemann (S. IX)	211
Znárodnění a zestátnění (S. VII)	211
Jütlandská bitva (S. XXX)	212
Argus, <i>Námořní odzbrojení, ponorky a letadla (S. IX)</i>	212
Oscar di Giamberardino, <i>Všeobecné zásady námořní politiky britského impéria (S. XX IV)</i>	212
Mezinárodní instituce (S. XX IV)	212
G. B., <i>Mezinárodní vyrovnávací banka (S. IX)</i>	212
L. Villari, <i>Zemědělství v Anglii (S. XX IV)</i>	212
Alfonso de Pietri Tonelli, <i>Wall Street (S. XX IV)</i>	212
Geopolitika (S. XX IV)	212
Nafta, petrolej a benzín (S. XX IV)	213
Domenico Meneghini, <i>Italský chemický průmysl (S. IX)</i>	213
Claudio Faina, <i>Národní pohonná látka (S. IX)</i>	213

V. KATOLICKÁ AKCE — JEZUITÉ A MODERNISTÉ 215

Katolická akce (S. XXV) 217

Katolická akce a františkánští terciáři (S. XXV)	221
O chudobě, katolicismu a církevní hierarchii (S. XXV)	222
„Dělnická ústraní“ (S. IX)	222
Prehistorie Katolické akce (S. VIII)	223
Počátky Katolické akce (1. část: S. VIII; 2. část: S. VII)	224
Funkce katolíků v Itálii (1. část: S. XX; 2. část: S. IX)	226
Papežství v XIX. století (S. I)	228
Sociální myšlení katolíků (1. část: S. IX; 2. část: S. IX; 3. část: S. IV)	228
Lillský konflikt (S. XX IV)	231
Katolíci a povstání (S. VII)	231
Všekřesťanské hnutí (S. IX)	232
První přijímání (S. IX)	233
Katolické periodické publikace (S. XX VIII)	233
Katolická akce ve Francii (S. II [5])	234
Lucien Romier a francouzská Katolická akce (S. IX? S. IX)	235
Katolická akce v Německu (1. část: S. XX VIII; 2. část: S. IX; 3. část: S. IX)	236
Die Katholische Aktion Materialien und Aktien	236
Katolická akce ve Spojených státech (1. část: S. IX; 2. část: S. VIII)	237

Konkordáty	240
Vztahy mezi státem a církví (<i>S. XXII</i>)	240
Konkordáty a mezinárodní smlouvy (<i>1. část: S. XIII; 2. část: S. XXII; 3. část: S. IX; 4. část: S. XX</i>)	241
Povaha konkordátů (<i>S. IX; S. XX</i>)	250
Církev a stát v Itálii před smířením (<i>S. IX</i>)	251
Konflikt mezi státem a církví jako věčná historická kategorie (<i>S. VIII</i>)	252
 Integrální katolíci, jezuité a modernisté	 253
Integrální katolíci (<i>S. XXV</i>)	253
„Integrální“ katolíci a „Action Française“ (<i>1. část: S. XXV; 2. část: S. XXV; 3. část: S. XXV</i>)	256
Případ abbého Turmela z Rennes (<i>1. část: S. XXV; 2. část: S. VIII</i>)	265
Různé projevy modernismu (<i>S. I</i>)	267
Ugo Mioni (<i>S. XIII</i>)	269
Encykliky proti modernímu myšlení (<i>S. I</i>)	269
Roberto Bellarmino (<i>S. VII</i>)	270
Giovanni Papini (<i>S. VIII</i>)	271
Boj kolem novoscholastické filosofie (<i>S. XVI</i>)	272
Lev XIII. (<i>S. XVI</i>)	272
Redakce „Civiltà Cattolica“ (<i>S. XX</i>)	273
Katolický kulturní nacionalismus (<i>S. IX</i>)	274
Jezuité a integralisté ve Španělsku (<i>S. VIII</i>)	275
Politika Vatikánu. Malta (<i>S. VIII</i>)	275
Náboženská hnutí (<i>S. IX</i>)	275
Všekřesťanské hnutí a propaganda protestantismu v Jižní Americe (<i>S. XX IV</i>)	276
 Náboženství, loterie a opium bídy	 277
Katolická svědectví (<i>S. XX VIII</i>)	277
Náboženství, loterie a opium bídy (<i>1. část: S. XXII; 2. část: S. XXII</i>)	277
Náboženství (<i>S. VIII</i>)	280
 Různé poznámky	 280
Kult imperátorů (<i>S. IX</i>)	282
Pojetí organického centralismu a kněžská kasta (<i>S. XX</i>)	282
Náboženství jako princip a klérus jako feudální třída — řád (<i>S. XVI</i>)	283
Klérus jako intelektuálové (<i>S. XVI</i>)	283
Sociální původ kléru (<i>S. XVI</i>)	234
Klérus, církevní vlastnictví a příbuzné formy pozemkového nebo movitého majetku (<i>S. XX</i>)	284
Filippo Meda, <i>Katoličtí státníci</i> (<i>S. XVI</i>)	284
Svatí a blahoslavení (<i>S. VIII</i>)	285
Joseph de Maistre (<i>S. XXIV</i>)	285

P. Facchinei (S. XVI)	286
Církevní sňatek (S. XVI)	286
Sexuální otázka a katolická církev. Doktrinární zásady (S. XVI)	286
Katolíci, novomalthusovství, eugenika (S. XX IV)	288
Katolický lékař a nekatolický nemocný (umírající) (S. XXII)	288
Rozpor intelektuálů (S. XX VIII)	288
Katolicismus a laicismus; náboženství a věda (S. XX)	288
Jean Barois (S. XVI)	289
Katolicismus v Indii (1. část: S. XX; 2. část: S. XX IV)	290
Giuseppe Tucci, Religiozita v Indii	290

Bibliografické poznámky

291

Chiesa cattolica. Atlas hierarchicus (1. část: S. VIII; 2. část: S. IX; 3. část: S. VII)	291
Italská Katolická akce (S. IX)	291
Pokus o františkánskou náboženskou reformu (S. XX IV)	291
O katolických spisovatelích (S. XX VIII)	291
Katolická sociální akce (S. IX)	292
Lev XIII. (S. XX)	292
Katolická sociální nauka v dokumentech papeže Lva XIII. (S. IX)	292
Katolický syndikalismus (S. XX IV)	292
K průmyslovému míru (S. IX)	292
Katolická akce v Belgii (S. IX)	292
Všekřesťanská hnutí (S. XX)	293
Redakce „Civiltà Cattolica“ (S. IX)	293
Action Française a Vatikán (S. XX IV; S. XX IV)	293
Francie (S. XIV; S. VIII)	294
Itálie (S. VIII)	294
Španělsko (S. VIII; S. VIII)	294
Československá pozemková reforma (S. XX VIII)	294
Integrální katolíci, jezuité a modernisté (S. XX VIII)	294
O H. Ibsenovi (S. IX)	294
Svatá stolice v italských koloniích (S. XVI)	295

VI. AMERIKANISMUS A FORDISMUS

297

Amerikanismus a fordismus (S. V)

299

Racionalizace evropské demografické struktury (S. V)	300
„Arciměsto“ a „arcivesnice“ (S. V)	306
Finanční soběstačnost průmyslu (S. IX)	306
Některé aspekty sexuální otázky (S. V)	311
Feminismus a „maskulinismus“ (S. V)	313
„Živočišnost“ a industrialismus (S. V)	314
Racionalizace výroby a práce (S. V)	316
Taylor a „amerikanismus“ (S. V)	320
Kvantita a kvalita (S. V)	321
Taylorismus a mechanizace pracovníka (S. V)	322
Vysoké mzdy (S. V)	324
Akcie, obligace, státní papíry (S. V)	326
Americká a evropská civilizace (S. V)	329

Rotary klub (<i>S. IX</i>)	332
Rotaryánský morální kodex (<i>1. část: S. IX; 2. část: S. IX</i>)	333
Amerika a zednářství (<i>S. VIII</i>)	335
Owen, Saint-Simon a školy Ferranta Aportiho (<i>S. IX</i>)	336
Saint-simonismus, zednářství, Rotary klub (<i>S. IX</i>)	337
Saint-simonismus v Itálii (<i>S. VII</i>)	338

Různé poznámky

Babbitt (<i>S. IX</i>)	339
Ještě Babbitt (<i>S. VIII</i>)	340
Kultura a kulturní tradice (<i>S. II [5]</i>)	341
Vittorio Macchioro a Amerika (<i>S. XIII</i>)	341
Latinská Amerika (<i>S. XX</i>)	342
Různé (<i>S. V</i>)	344
Americký průmysl (<i>S. XXIV</i>)	345
Mino Maccari a amerikanismus (<i>S. V</i>)	345
Tendence proti městům (<i>S. XXIV</i>)	346
Emigrace (<i>S. XX</i>)	346
Zločinnost (<i>S. XX VIII</i>)	346
Americká filosofie (<i>S. XVI</i>)	346
Amerika a Evropa	346
Amerika a Středozemní moře (<i>S. IX</i>)	347
O amerikanismu (<i>S. XX IV</i>)	347
Viz článek Trvání práce (<i>S. XXIV</i>)	347
Lello Gangemi, <i>Problém délky práce</i> (<i>S. XXIV</i>)	347

Poznámky

Jmenný rejstřík